

Силабус
освітньої компоненти
Літературна історія коміксу: від гравюри до манги
2026-2027 навчальний рік

Освітня програма Середня освіта (Мова і література (англійська))

Спеціальність А4 Середня освіта

Галузь знань А Освіта

Рівень вищої освіти другий (магістерський) рівень

Викладач (і)	Ганна ТАБАКОВА
Посилання на сайт	
Контактний тел.	066 946 47 02
Е-mail викладача:	hi_tabakova@bdpu.org.ua
Графік консультацій	Zoom понеділок 11.00-12.00.

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Форма навчання	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
5/150	очна (денна)	20 год.	20 год.	110 год.	залік
	заочна (дистанційна)	6 год.	6 год.	138 год.	

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: комікс, графічний роман, манга, масова література.

Метою курсу є вивчення жанрів масової літератури, зокрема коміксу, графічного роману і манга, історія розвитку жанрів і процесів трансформації літературних сюжетів у комікс, переходу коміксу в художню літературу. культурного впливу коміксів і графічних романів як унікального мистецького засобу.

Предметом є українські та зарубіжні графічні романи, комікси та манга як жанри масової літератури

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **знати**: основні етапи розвитку жанрів графічного роману, коміксу, манги, жанрову специфіку

цих феноменів, особливості їх композиції; зміст і поетику визначних творів цих жанрів, особливості візуального оповідання та літературного наративу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **вміти**: застосовувати сучасні методологічні підходи до аналізу та інтерпретації жанрів коміксу, графічного роману, манги; аналізувати особливості візуального втілення літературного наративу; самостійно працювати з літературознавчими, культурологічними студіями, електронними джерелами, виконувати дослідницькі завдання, творчі проєкти.

Компетентності та програмні результати навчання:

ЗК6 — Здатність зберігати і примножувати моральні, культурні, наукові цінності на основі розуміння історії й закономірностей розвитку предметної області.

ПК4 — Здатність застосовувати різностильові та різножанрові одиниці у текстах усно і письмово відповідно до етичних і моральних норм іншомовного середовища.

ПК5 — Здатність використовувати системні знання про основні періоди розвитку літератури, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, тенденції світового та українського літературного процесу.

ПРН2 — Здійснює лінгвістичний і філологічний аналіз текстів різних жанрів і стилів, пояснює ідейно-тематичний зміст літературних текстів з урахуванням ідіостилю автора.

ПРН5 — Інтегрує соціокультурний і гуманітарний потенціал іноземної мови й літератури в освітній процес, забезпечує діалог мов і культур у навчанні.

ПРН7 — Демонструє рівень загальнотеоретичної та професійної підготовки з іноземної мови й зарубіжної літератури та методики їх навчання, здійснює науковий пошук і застосовує дослідницькі методи.

Зміст курсу:

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла б.	і н д .	с. р.		л	п	ла б.	ін д.	с. р.
1	150	20	20	-	-	110	150	6	6	-	-	138
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.1. Жанрове різноманіття та специфіка візуального наративу												
Тема 1. Мова коміксу як семіотична система (Скотт МакКлауд, "Розуміння коміксу")	14	2	2			10	14	2				12
Тема 2. Жанрове різноманіття візуальної літератури: комікс, графічний роман, мальопис, манґа та ін.	16	2	2			12	16		2			14
Разом за змістовим модулем 1.1	30	4	4			22	30	2	2			26
Змістовий модуль 1.2. Історія виникнення й становлення коміксу												
Тема 1. Історія виникнення й розвитку коміксу й графічного роману. «Золотий вік» коміксу: культурні, соціальні та художні особливості періоду. Роль американських і європейських видавництв у	30	4	2			24	30	2				28

популяризації жанру												
Тема 2. Розвиток мальовисів в Україні: основні етапи й знакові твори	10	2	2			6	10		2			8
Разом за змістовим модулем 1.2	40	6	4			30	40	2	2			36
Усього за модулем 1	70	10	8			52	70	4	4			62
Модуль 2												
Змістовий модуль 2.1. Комікс як історична пам'ять і документ												
Тема 1. Репрезентація історії в коміксах: мемуари та особиста розповідь у графічній формі	10	2	4			4	10		2			8
Тема 2. Комікс- журналістика (Джо Сакко, Палестина", «Безпечний район Горажде»).	10					10	10					10
Тема 3. Український історичний комікс: від Київської Русі до військового коміксу	10	2	2			6	10	2				8
Разом за змістовим модулем 2.1	30	4	6			20	30	2	2			26
Змістовий модуль 2.2. Жанрові та національні традиції коміксу												
Тема 1. Супергероїка та її культурне значення. Екранізація коміксів	10	2	2			6	10					10
Тема 2. Національні жанрові різновиди коміксів: японська манга, франко- бельгійська традиція	10	2	2			6	10					10

Тема 3. Фан-культура навколо коміксу: косплей, фан-арт, фанфікшн як розширення наративу.	10					10	10					10
Разом за змістовим модулем 2.2	30	4	4			22	30					30
Змістовий модуль 2.3. Комікс у цифрову епоху та освітній практиці												
Тема 1. Діджиталізовані варіанти коміксу: веб-комікси та цифрові платформи. Видавнича індустрія коміксу: мейнстрім проти інді, краудфандинг (самвидав/webtoon-платформи)	10		2			8	10					10
Тема 2. Освітній потенціал коміксу	10	2				8	10					10
Разом за змістовим модулем 2.3	20	2	2			16	20					20
Усього за модулем 2	80	10	12			68	80	2	2			76
Усього годин	150	20	20			110	150	6	6			138

Методи навчання: аналітичний, синтетичний, дедуктивний, індуктивний, пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький, словесні (розповідь, пояснення, бесіда, лекція, інструктаж, робота з книгою); наочні (демонстрація, ілюстрація, спостереження); практичні (практична робота, виконання завдання), методи організації навчальної діяльності, стимулювання і релаксації, контролю та оцінки.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Своєчасне виконання практичних завдань та самостійної роботи є обов'язковим. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання тем курсу, що були пропущені або не підготовлені, відбувається

на консультаціях згідно графіку.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання норм академічної доброчесності є загальною вимогою для студентів БДПУ згідно з Положенням про академічну доброчесність у БДПУ. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. При повторних порушеннях, беручи до уваги моральний аспект проблеми, до студента можуть бути застосовані дисциплінарні заходи. При виконанні письмових робіт не допустимим є порушення академічної доброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботах є підставою для їх незарахування викладачем. Списування під час підсумкового контролю знань заборонені. Здобувачі освіти, які отримали незадовільну підсумкову оцінку мають право на перескладання у встановлені терміни.

Політика щодо використання штучного інтелекту. У рамках курсу «Літературної історії коміксу: від гравюри до манги», здобувачі повинні відповідально використовувати інструменти штучного інтелекту (ШІ) для підвищення ефективності навчання, наприклад, для попереднього структурування навчальних матеріалів, підтримки мовних компетентностей або пошуку та узагальнення великих обсягів інформації, а також здійснювати критичну верифікацію всіх згенерованих ШІ виходів, оскільки системи ШІ можуть генерувати недостовірні факти або вигадані посилання («галюцинації»), що є неприпустимим у сфері професійної відповідальності. Основним принципом є повна прозорість: у всіх позааудиторних письмових роботах необхідно обов'язково розкривати внесок ШІ, використовуючи стандарт GAIDeT, зазначаючи інструмент та делеговані завдання; при цьому відповідальність за зміст та академічну доброчесність роботи завжди несе лише здобувач. Викладачі заохочують інтегрувати ці технології для формування ШІ-грамотності, але кінцеве оцінювання завжди базуватиметься на демонстрації індивідуальної здатності здобувачів до аналізу та застосування основних положень даної початкової дисципліни.

Політика щодо відвідування. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекційні та практичні заняття курсу. За об'єктивних причин

(хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування тощо) студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: Вивчення курсу передбачає використання ТЗН (ПК), офіційних каналів зв'язку (Viber, Google, Zoom, електронна пошта тощо) та освітніх платформ (MOODLE та ін.).

Система оцінювання та вимоги: оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється відповідно до Положення про порядок оцінювання знань здобувачів у Бердянському державному педагогічному університеті.

Підсумковий рейтинг з навчальної дисципліни – це сума рейтингової оцінки за результатами поточної успішності здобувачів вищої освіти (сума балів за поточну роботу на практичних заняттях та балів за самостійну роботу) і самостійної роботи.

За весь курс здобувач отримує максимум 100 балів (підсумкова оцінка). До їх складу входять:

60 балів – поточний контроль успішності на практичних заняттях;

40 балів – контроль самостійної роботи.

Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю в балах	Підсумкова оцінка
Поточний контроль		100
Практичні заняття	60	
Самостійна робота	40	

Розподіл набраних здобувачем балів під час практичних занять
Оцінювання здобувачів відбувається за шкалою 1-7 балів за всі види роботи:

1 = F (критично низький рівень)

2 = FX (незадовільно з можливістю перескладання)

3 = E (задовільно)

4 = D (задовільно+)

5 = C (добре)

6 = B (добре+)

7 = A (відмінно)

Здобувач отримує оцінки за роботу на кожному практичному занятті плюс за виконання завдань із самостійної роботи.

Формула переведення балів за практичні заняття

$$N_{\text{практик}} = (A \div B) \times 60$$

Де:

Nпрактик = остаточні бали за практичні заняття (максимум 40)

A = сума всіх балів, отриманих здобувачем на практичних заняттях

B = максимально можлива сума балів на практичних заняттях (105 балів)

40 = максимальна кількість балів, що зараховується за практичні заняття згідно таблиці розподілу

Формула переведення балів за самостійну роботу

$$N_{\text{сам}} = (C \div D) \times 40$$

Де:

Nсам = остаточні бали за самостійну роботу (максимум 40)

C = сума всіх балів, отриманих здобувачем за самостійну роботу

D = максимально можлива сума балів за самостійну роботу

40 = максимальна кількість балів, що зараховується за самостійну роботу згідно таблиці розподілу

Таблиця 2. Внутрішня університетська шкала оцінювання

Шкала оцінювання, що використовується в університеті	Шкала оцінювання ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням)

Список рекомендованих джерел

Основні

1. Eisner, W. Comics & sequential art. Florida: Poorhouse Press, 164 p
2. Eko U. The Role of the Reader Explorations in the Semiotics of Texts. — URL: https://monoskop.org/images/1/1b/Eco_Umberto_The_Role_of_the_Reader_1979.pdf
3. Groensteen, T., Beaty, B., & Nguyen, N. (2007). Front Matter. In The System of Comics (pp. i–iv). University Press of Mississippi. – URL: <http://www.jstor.org/stable/j.ctt2tvj7m.1>
4. McCloud, S. Understanding Comics: The Invisible Art. New York: HarperCollins.1993

Додаткові

5. Горбач, В., та О. А. Шакурн. «Комікс як інструмент протидії російській пропаганді (на прикладі проекту "Моя нефейкова історія" журналу соціальних коміксів "Inker")». Академічні студії. Серія "Гуманітарні науки", № 3, 2025. URL : https://www.researchgate.net/publication/397709697_KOMIKS_AK_INSTRUMENT_PROTIDII_ROSIJSKIJ_PROPAGANDI_NA_PRIKLADI_PROEKTU_MOA_NEFEJKOVA_ISTORIA_ZURNALU_SOCIALNIH_KOMIKSIV_INKER.
6. Горішний К. Графічний роман: нове бачення класичної української літератури. Українська мова та література. 2015. No 7 – 8. С. 15 – 16.
7. Колесник О. С. Поетика графічного роману: синтез мистецтв та транспозиція. — URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apitphk_2013_31_43.
8. Космацька Н. Мова сучасного коміксу як явища масової культури. Мова і культура. 2012. Вип. 15. С. 15–20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mik_2012_15_4_5
9. Підопригора С. Українська експериментальна проза XX–початку XXI століть : «неможлива» література : монографія. Миколаїв : Іліон, 2018. 392 с.
10. Юрженко В. В. Досвід використання навчальних коміксів в технологічних освітніх системах найбільш розвинутих країн світу. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Серія : Педагогічні науки. 2015. Вип. 124. С. 303–306.

Інтернет-ресурси

11. Бібліотека БДПУ. URL: www.bdpu.org/library

12. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL:
<http://www.nbuv.gov.ua>